

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА „Св. Св. Кирил и Методий“

с.Кривня, общ.Провадия, обл.Варна, тел. 0878273413,
e-mail: info-400162@edu.mon.bg; csop_metodii@abv.bg

Утвърдил:.....
Ивелина Богданова
Директор

АЛГОРИТЪМ

***ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ
НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО МЕЖДУ ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
В ЦСОП „СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“ С. КРИВНЯ***

УЧЕБНА 2023 – 2024 ГОДИНА

Разработен съгласно Заповед №РД 09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на
образованието и науката

1. Запознаване на педагогическите специалисти и останалите служители с Механизма за противодействие на тормоза и насилието, с Правилата и Процедурите за противодействие, Система за взаимодействие с лични лекари (педагогически персонал- на педагогически съвет, непедагогически персонал- на общо събрание).

Срок: месец септември

2. Създаване на Координационен съвет – състав (председател, членове) със заповед на директора на училището.

Срок: месец септември

3. Запознаване на учениците и родителите с формите на насилие, с Механизма, с Правилата и Процедурите за противодействие на тормоза и насилието между децата и учениците в училище, Система за взаимодействие с лични лекари (учениците – в Час на класа, родителите- на родителска среща).

Срок: месец октомври

4. Извършване на „оценка на ситуацията“

Срок: за началото на учебната година – до втората седмица на месец октомври, и за края на учебната година – месец април-май, непосредствено преди приключване на учебния процес за съответния етап на образование

4.1. Анализ и обобщаване от координационния съвет на резултатите от оценката в резултат на изследването.

Срок: за началото на учебната година – до края на месец октомври, и за края на учебната година – до края на месец май-юни, след приключване на учебния процес за съответния етап на образование

5. Запознаване на заинтересованите страни с обобщените резултати и обсъждане на необходимостта от предприемане на конкретни мерки и действия.

Срок: първата седмица на месец ноември, втората седмица на месец юни

6. Изготвяне/актуализиране на едногодишен план от Координационния съвет на базата на резултатите от „оценката на ситуацията“ и спецификата на образователната институция, който се утвърждава от директора на училището и включва:

6.1. Дейности за превенция

- Актуализиране на Етичен кодекс на институцията; *(срок: м. септември от комисия при необходимост)*
- Създаване/актуализиране на правила в Правилника за дейността на училището (първа стъпка на ниво група/клас и втора – на ниво институция); *(срок: целогодишен от комисия при необходимост)*
- Осигуряване на участие на учениците в подготовката, организирането и реализирането на дейностите по превенция; *(срок: целогодишен)*
- Планиране на конкретни дейности по превенция на ниво група/клас – отбелязване на празници, участие в инициативи, уъркшопи, организиране на ателиета и др.; *(срок: целогодишен)*

6.2. Дейности за интервенция

- Актуализиране на процедури за действие при инциденти, работа по случай, включително насочване към услуги; (срок: м. септември)
- Водене на Дневник за случаи на насилие и тормоз за съответната учебна година. Всяка, описана в дневника ситуация, съдържа следната информация: дата, група/клас, участници, вид насилие и ниво, какво е предприето като действие, подпис на служителя. (срок: целогодишен)

7. Изготвяне на годишен доклад от Координационния съвет и препоръки за създаване на по-сигурна образователна среда до ръководството на училището.

Срок: месец юни

Изготвил: Училищен Координационен Съвет в състав:

Председател: Виолета Динкова - психолог

Членове: 1. Младен Христов – Специален педагог

2. Радостин Боев – възпитател

3. Метат Мехмедов – родител

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА „Св. Св. Кирил и Методий“

с.Кривня, общ.Провадия, обл.Варна, тел. 0878273413,
e-mail: info-400162@edu.mon.bg; csop_metodii@abv.bg

УТВЪРДИЛ:.....

Ивелина Богданова – директор
на ЦСОП „Св.св. Кирил и Методий“ с.Кривня

ПЛАН – ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА АГРЕСИЯТА И ТОРМОЗА

**В ЦСОП „Св.св. Кирил и Методий“ с. Кривня
учебна 2023 – 2024 година**

Настоящата план - програма е разработена на основа на направените изводи и набелязани задачи за превенция и противодействие на детското асоциално поведение и приета с решение на ПС с протокол № 8 от 05.09.2023 г. Програмата е част от подхода на педагогическия екип и е своеобразно продължение на общите усилия целия колектив на ЦСОП „Св.св. Кирил и Методий“ при решаване проблемите на превенцията на асоциалното поведение на подрастващите.

Приоритети:

1. Синхронизиране на политиката на центъра с националната стратегия за превенция и противодействие на асоциалното поведение и престъпленията на малолетни и непълнолетни и механизма за противодействие на тормоза в ЦСОП.

2. Укрепване на взаимодействието между органите и институциите на местно ниво с ясно разграничаване на техните функции и правомощия.

3. Превенция на агресивното поведение и тормоза в ЦСОП и в обществото.

Във връзка с разширяването на формите и тежестта на актовете на насилие при децата, се налага предприемането на мерки за създаване на условия за ограничаване на факторите на насилие и засилване на противодействието от страна на обществото, на всички организации, които работят с деца.

Целта на настоящата план-програма е да определи приоритетите в областта на превенцията на агресията и тормоза между ученици. Тя очертава начините, по които чрез партньорството между Отдел „Закрила на детето“, Детска педагогическа стая, МО на педагогическите специалисти в центъра, ще се създадат условия за ограничаване на насилието и агресията сред учениците, за постепенното подобряване на тяхното благосъстояние и включването им в живота на обществото като пълноценни граждани.

Дейностите по план-програмата са ориентирани в следните направления:

- Приобщаване на децата към основните ценности на гражданското общество;
- Насърчаване на заостростта по интереси във времето, свободно от учебни занимания;
- Ангажиране на родителската общност;

- Преодоляване на социалната изолация на високорискови групи;
- Организационна, корекционно-възпитателна и методическа работа.

I. Обща информация

В ЦСОП „Св.св. Кирил и Методий“ се обучават 45 ученици, които са разпределени в шест групи от ПГ до XII клас. Всички деца и ученици са със специални образователни потребности. 6 деца са настанени в ЦНСТДМУ гр. Провадия, а останалите са от семейства. Рискови групи деца са: деца пострадали от престъпления, деца - извършители на противообществени прояви и престъпления, в т.ч. деца-участвали във физическа саморазправа със съученици, склонни към агресия и насилие. Към настоящия момент няма информация за деца попадащи в тези рискови групи..

II. Приоритетни групи на план – програмата

1. Деца с увреждания – това е една разнообразна и сложна целева група, тъй като обединява деца с физически, умствени, комбинирани, психически и сензорни проблеми. Водещ при тези деца е здравословния проблем.

2. Деца с отклоняващо се поведение – целта е превенция на противообщественото поведение на децата и консултиране на тях и семействата им, с цел недопускане извършване на противообществени прояви и престъпления.

3. Деца, жертви на насилие и престъпления.

В съответствие с размера на различните рискови групи деца, предоставянето на услуги ще бъде насочено към обичайната среда на центъра, където рисковите групи деца имат пряк контакт със съучениците си.

III. Основни принципи на план – програмата

Намеса в живота на децата се допуска на основата на следните принципи:

- ✓ Зачитане и уважение на личността на детето;
- ✓ Осигуряване по най-добрия начин на интересите на детето;
- ✓ Правото му да бъде подготвено за самостоятелен живот в обществото и да бъде възпитано в дух на мир, достойнство, толерантност, свобода, равенство и солидарност;
- ✓ Пълноценно общуване, социализация, социална адаптация и интеграция, самоконтрол, грижа и отговорност за собствения живот и личностно израстване, постигане на социална зрялост при младежите;
- ✓ Формиране на чувствителност към различията и нагласи за толерантно отношение и приемане на различията;
- ✓ Запознаване с модела на конструктивно поведение при конфликт; формиране на умения за противопоставяне в конфликтна ситуация при общуване;
- ✓ Да бъде осигурено правото му да изразява свободно собствените си възгледи по всички въпроси, отнасящи се до него;
- ✓ Осигуряване правото му на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие;
- ✓ Насърчаване редовното му присъствие в центъра и намаляване процента на деца, напуснали училищното образование.

IV. Основни задачи на план - програмата

1. Повишаване качеството на услугите, предоставяни на деца в риск като се използва индивидуален подход към всяко дете, нуждаещо се от закрила.
2. Свеждане до минимум на проявите на агресия и насилие между учениците
3. Превенция на различните рискови групи деца, чрез предоставяне на подходящи форми от страна на училището.
4. Повишаване осведомеността на децата и техните семейства, относно проблема насилие и стимулиране на активното им участие в противодействие на явлението.

V. ПЛАН ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА АГРЕСИЯТА И УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ
 Период на изпълнение: учебната 2023/ 2024 год.

Н	№	Дейност	Отговорници	Партньори	Срок	Очаквани резултати
1	2	3	4	5	6	7
I. Приобщаване на децата към основните ценности на гражданското общество	1	Организиране на дни „Отворени врати“ за повишаване на институционалната грамотност	Ръководители на групи	РПУ, РУПБС, Инспектор ДПС, Отдел „Закрила на детето“	м. март	Повишаване на институционалната грамотност на децата.
	2	Организиране на дни за „Духовно развитие“	Корнелия Атанасова, Нели Атанасова, Диян Николов	ОБУ с. Блъсково ОУ с. Славейково I ОУ гр. Провадия	м. април м. май м. юни	Обхващащи формирането на базови знания и умения в сферата на ценностите, общите способности на личността, социалните норми и духовността. Организиране на изложби, конкурси, тържества.
	3	Организиране на дни за „Формиране на социални умения“	Ръководители на групи	Инспектор ДПС, Отдел „Закрила на детето“ гр. Провадия	м. декември м. март	Включващи възпитателно съдържание, ориентирано в областта на формирането на ключови социални умения, необходими за пълноценно общуване, социализация, социална адаптация и интеграция, самоконтрол, грижа и отговорност за собствения живот и личностно израстване, постигане на социална зрялост.

	4	Правно и гражданско възпитание – Права и отговорности	Даниела Пенева, Младен Христов, Виолета Динкова	Отдел „Закрила на детето”,	м. януари, м. февруари	<p>Осъзнаване на факта, че всички деца имат права, които могат да защитават; осъзнаване на необходимостта „да се потрудиш” за своите права; разбиране на връзката права - задължения/ отговорности на човека.</p> <p>Формиране на умения за разграничаване на отделни права;</p> <p>Разбиране на правата на децата като част от правата на човека; запознаване с основните документи, определящи и защитаващи правата на човека и детето; създаване на собствена система за съблюдаване на защитени и нарушени права.</p>
--	---	---	---	----------------------------	-------------------------------	---

	5	Семинар: „Различията между хората” и толерантността	МО - Виолета Динкова	Вътрешно-квалификационна форма	м. февруари	Многообразието на света и неговата значимост; формиране на чувствителност към различията и нагласи за толерантно отношение и приемане на различията. Споделяне на иновационни практики в борбата срещу агресията.
	6	Тренинг-обучение: „Противопоставяне при конфликт”	Ръководители на групи	РПУ, Инспектор ДПС	м. декември	Запознаване с модела на конструктивно поведение при конфликт; формиране на умения за противопоставяне в конфликтна ситуация при общуване /Ролеви игри/
П. Насърчаване на заетостта по интереси в времето свободно от учебни занимания	1	Възможност за децата да се включат в извънкласните и извънучилищни форми в училището без ограничение, както и без принуда, в зависимост от интересите им	Възпитатели	Училищни партньори	Постоянен	Да се даде възможност на децата да изявят своите възможности, като преодолеят агресията чрез любимите занимания

III. Ангажиране на родителската общност	1.	Дейности по инициативата „Духовност и култура”, насочени към отбелязване на големи празници – заедно деца и родители	Корнелия Атанасова, Силвия Статева, Даниела Пенева, Петя Христова	ОбУ с.Блъсково ОУ с. Славейково ЮУ гр. Провадия	Текущ	Включване на децата в социалния живот на семействата си и на обществото.
	2	Съдействие за включване в програми за заетост на безработни родители на деца в риск и отклонения в поведението	Директора	Д-я „Бюро по труда” гр. Провадия	Постоянен	Предотвратяване на изоставянето на деца и настаняването им в институции. Повишаване на качеството на живот на семейството.
IV. Организационна, корекционно-възпитателна и методическа работа	1	Квалификационни семинари и работни срещи с представители на полиция, с обществени възпитатели и членове на общинската комисия за борба с противообществените прояви	Директор	Институции	Текущ	Обмен на мнения, препоръки, обсъждане на текущи задачи, решаване на казуси в процеса на работа
	2	Анкета с учители	КС		м. октомври	Обобщаване и анализ на данните, подадени от участвалите в анкетирането и добиване на точна представа какво поражда агресията и насилието
	3	Обобщаване и анализ на данните, добиване на точна представа за нивото и причините на тормоза, агресията и насилието, и предприемане на мерки за преодоляването им през следващата учебна година				

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА „Св. Св. Кирил и Методий“

с.Кривня, общ.Провадия, обл.Варна, тел. 0878273413,

e-mail: info-400162@edu.mon.bg; csop_metodii@abv.bg

УТВЪРДИЛ

Ивелина Богданова – директор

на ЦСОП „Св.св. Кирил и Методий“ с.Кривня

СТРАТЕГИЯ

**ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ОГРАНИЧАВАНЕ
НА АГРЕСИВНОТО
ПОВЕДЕНИЕ СРЕД УЧЕНИЦИТЕ
В ЦСОП „Св.св. Кирил и Методий“ с. Кривня**

за периода 2023г. - 2024 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Агресията и насилието сред учениците през последните години все по-често застават в центъра на общественото внимание и научните дискусии. Въпреки, че като цяло количеството на насилствените прояви относително се запазва (по данни на педагогическите стаи в МВР) особено обезпокоителен е фактът, че качеството и степента на насилието значително се увеличават. От това страдат, както самите деца и техните семейства, така и учителите, служителите и възпитателите, чиито граници на толерантност и способност за понасяне изглеждат прекрачени.

Към причините за проявите на агресия – обществени, междуличностни и вътрешноличностни фактори, можем да прибавим и следните особености на социалната ситуация:

- *Ситуацията на преход*, поставяща под натиск традиционни модели за възпитание и дисциплиниране на поведението при подрастващите;
- *Интензивно информационно общуване*, изместващо възможността за автентично общуване и въвеждащо агресивни модели на себеутвърждаване и др.

Според национално изследване на агенция „Alpha Research” (2013) сред факторите, отговорни за агресията при децата са дисциплината в училище, материалните различия между децата, усещането за ненаказаност. Най-голям процент е насилието при деца от 11 до 14 – годишна възраст – почти 30% от случаите.

Невъзможността за юношата да намери адекватна на собствената си индивидуалност, социално значима изява, може да провокира антисоциалност. Когато детето е оставено само на себе си се създават обективни условия за девиация на поведението му.

Факторите, които влияят върху проявите на агресия са разнообразни:

- Неумението да се преценяват намеренията на другите в повечето случаи е съпроводено с агресивно поведение. Подрастващите, които действат агресивно, гледат на света като подозрителен и враждебен.

- Нормите и ценностната система на самия индивид. Една и съща ситуация, различните индивиди могат да възприемат по различен начин – за едни тя може да е стресираща, а за други нормална. **Установена е пряка връзка между агресията и чувството на вина след агресията.** При агресивните индивиди почти липсва угризение или чувство на вина, докато по-малко агресивните показват неодобрение на собствената постъпка след нараняване на друг човек.

- Неправилните модели на възпитание в семейството. Някои родители неправилно възпитават в агресия, като поощряват отмъщение или показват свое агресивно поведение, което се копира от децата им. Установено е също, че **липсата на родителски контрол е свързана с високо ниво на престъпност, посегателство върху частна собственост и конфликти между децата и връстниците им, между учители и ученици.** Индивидите се учат като наблюдават останалите, било то преднамерено или случайно - това е процес, познат като моделиране чрез подражание. Децата оформят начина си на поведение, моралните си ценности, лични предпочитания и дори някои навици чрез подражание. Те се учат от обкръжението си - семейство, приятели, книги, учители, списания, музика и медии. Децата свикват да се държат така, че да пасват с околната среда.

1.2. Предпоставки (подкрепители), формиращи личността на подрастващия.

Формирането на личността в периода на юношеството е процес на постоянно влияние на социалните подкрепления над индивида. В случаите, когато социалните подкрепители – **вниманието, поощрението, чувството за привързаност от страна на околните**, отсъстват или са в противоречие с общоприетите норми и ценности (противостоят на морала), тогава са налице предпоставки за формирането на личност (социално-негативен тип), която има вътрешната готовност за антисоциална или противоправна реализация. Следователно безспорно е влиянието на основните източници за формиране на идентичността – референтната група и „значимият друг”.

Семейството се смята за решаващия социален фактор за формирането на готовност за реализация на просоциално (или асоциално) поведение от страна на

подрастащите. „Нездравото“ семейство или липсата на семейство, създават едни от водещите предпоставки за процеса на неправомерна социализация на индивида.

Стильт на родителското поведение (авторитарен, авторитетен, либерален) също влияе върху изграждането на отговорно поведение и висока степен на самоконтрол и независимост. Най-благоприятно се отразява авторитетният стил родителско поведение.

В периода на юношеството голямо значение оказва и **процесът на социално сравнение**: процес на оценяване на личностовите особености, стил на поведение, външност, реакции и общо усещане за Аз-а при съпоставка с околните. Голяма част от юношите се смятат за неуязвими и виждат в рисковото поведение просто възможност за себеизява и демонстрация на независимост.

Вероятността **за проява на депресивни и стресови реакции** през юношеската възраст са много индивидуални, но могат да се обобщят в:

-негативно отношение към външния вид, отказ да се приеме естественото биологично съзряване на организма;

-прекалена склонност към самокритика и неудовлетвореност от постиженията или фиксиране само върху неуспехите;

-неблагоприятна обстановка в семейството – проблеми с психическото здраве на родителите, развод, икономически затруднения, родители в чужбина;

-слаба популярност сред връстниците;

-нисък успех в училище;

-липса на самочувствие.

1.3. Рискови фактори – предиктори на агресивно и антисоциално поведение на юношите.

Наблюдава се все по-осезателно снижение на възрастовата граница при извършването на първите прояви на агресия и насилие в юношеството. Повечето от половината от всички насилствени прояви сред младите хора започват от средата до късното юношество.

Рискови фактори могат да бъдат открити в индивида, в средата, в индивидуалната способност да се отговори на потребностите или изискванията на съответната среда. Едни включват семейството, други - съседската среда, училището или групата на връстниците или приятелите.

Антисоциалните нагласи и мнения също предсказват насилие, но дори с по-малък размер на ефекта. *Колкото по-лабилна е екстровертната личност*, толкова е по-агресивна. А други разстройства като **дефицита на внимание или хиперактивност, депресия и безпокойство и техните симптоми не причиняват „автоматично“** насилническо поведение, но тяхното съществуване често сигнализира за сериозни поведенчески и емоционални проблеми, които негативно влияят върху семейството, индивидуалното развитие и риск за насилие.

Антисоциалните нагласи и мотиви, включително враждебността по отношение на полицията и позитивните нагласи по отношение **на насилието са по-важни предиктори сред юношите, отколкото сред децата, но техният ефект остава малък.** Антисоциалното поведение продължава да имат малък ефект върху извършителството на насилие в юношеството.

Родителите директно влияят върху поведението на децата, особено в детството и по-малко в юношеството, където на първо място е влиянието на връстниците и приятелския кръг. Други неблагоприятни семейни условия, представени като рисков фактор според някои изследвания се откриват в **семейните конфликти**. Макар родителите да могат да влияят върху поведението на юношите, те много често го правят по-скоро индиректно. Типът приятели, които ще изберат младите например, зависи от отношенията, които имат със своите родители (Patterson & Yoerger 1997). В част от семействата особено в тези с ниска култура и социално положение, децата израстват в атмосфера на нравствен и социален вакуум, където житейската практика е унищожила границата между „добро“ и „зло“, доколкото мнозинството от тях ежедневно са на ръба на закона, а много често - извън него. **Възпроизвеждането на модела на насилие е начин за идентифициране с родителите и проява на героизъм и себеутвърждаване сред своите.** Това ни връща към социално-демографските характеристики на родителите - образование, доходи, семеен начин на живот. Всичко това рефлектира в поведението на децата в училище – във взаимоотношенията им с техните връстници и приятели, в проявите им в обществото. На тази основа говорим за **уязвими и морално застрашени** деца.

Емоционалната атмосфера в семейството по уникален начин формира детската психика и поведение. Оказва се, че неблагоприятният семеен климат пряко или косвено тласка малолетните и непълнолетните към ситуации и среда, стимулираща девиантно поведение. Най-уязвими към риск от насилие са децата, които считат, че:

- За тях е по-лесно да споделят своите проблеми с човек, външен на семейството, отколкото с родителите;
- Членовете на семейството са по-близки с други хора извън семейството, отколкото помежду си;
- У дома всеки следва своя собствен интерес;
- Принципите и законите в семейството е трудно да бъдат разбрани;
- Боят е оправдано средство за убеждаване.

Училището също може да бъде съществен рисков фактор за насилие и според цитираните изследвания. **Лошият успех** в училище се счита за малко по-голям рисков фактор в ранното юношество, отколкото в детството. Съвременни анализи на насилието в училищата индикира, че има **култура на насилие**, която влияе вредно не само върху учениците, но и върху учителите. Ученици, изложени на насилие в училище могат да реагират като не ходят на училище и останат въкъщи, или с носене на оръжие в училище, за да се защитават. Едно изследване на юношите открива, че в някои училища има доминантни групи юноши, които ценят успеха в училище и не одобряват насилието, докато в другите имат групи, които одобряват използването на насилие. Това изследване открива, че рискът да участваш в насилие варира в зависимост от доминиращата култура на връстниците в училището, в съответствие с техните собствени виждания относно употребата на насилие. Това показва голямата роля, която има **приятелския кръг** за поддържането на модели на насилие при младите хора. Приятелският кръг е всичко важно в юношеството. Юношите, които имат слаби социални връзки – **които не са включени в конвенционални дейности и са непопулярни в училище** – са с висок риск да станат насилници, така както **са юношите с антисоциални, девиантни приятели**. Тези два типа взаимоотношения често вървят заедно, доколкото юношите, които са отхвърлени, или са непопулярни, могат да намерят изява само в антисоциална или отклоняваща се среда.

1.4. Агресията в контекста на училищното всекидневие

Тук въпросът е доколко училището е отговорно за проявите и нарастването на агресията. От една страна, училището като институция, отразява обществените условия – зараждането на агресията често е заложена във него (**разпадане на семейства, различни възпитателни стилове, различен интелект или материално благосъстояние**). В този случай училището се превръща в арена на отиграване на социални конфликти и проблеми.

От друга страна училището е определяща и оценяваща институция, създаваща неравност (**деление, йерархия, определяща за „успеха“ или „провала“ на отделния ученик**). По този начин самата институция, неизбежно създава условия, които могат да предизвикат агресивно поведение. Това ни изправя пред въпроса – какво може училището да направи в посока превенция и редуциране на агресивното поведение; какво могат да направят учителите и дали те от своя страна са подготвени да се изправят пред този проблем (дали имат образование, квалификация, инструментариум). От решаващо значение е взаимодействието между трите главни действащи лица – учители, ученици и родители, и техните начини на свързване един с друг, които могат да варират - от партниране през конфликти и борба, за това кой е по-добрият родител/или по-добрият възрастен до изключване на другата страна. Едно добро партниране редуцира и може да бъде превантивно спрямо тези прояви, защото създава обща рамка, общи правила, единомислие на възрастни, сигурност, стабилност. Едно лошо партниране само по себе си е достатъчно условие за засилване на проявите на агресия, вътрешно конкуриране, създаване на конфликти, възможности за манипулация от страна на учениците и т.н.

Агресивните прояви и насилието сред подрастващите са тясно свързани с условията, които пораждаат конфликти в социалната среда. В българското училище в последните години се наблюдава тенденция към засилване на агресивните прояви.

Насилието може да се прояви в най – разнообразни форми – от дразги и обидни забележки до нанасяне на физически травми, дори и убийство. Затова най-точна дефиниция за насилието е, **че това**

е всяко поведение, което нарушава правата на друг човек. Насилие има дори в случаи, когато човек не осъзнава това.

Факторите, които провокират агресия или насилие в ученическата общност са:

- Вътрешно личностната агресивност на самите ученици, зависеща от индивидуалните им особености. Тя се обостря по време на кризата на юношеския период.;
- Предшествващ жизнен опит на учениците, свързан с проява на агресия и насилие или наблюдаване на подобни действия;
- Непознаване на методи за ненасилствено разрешаване на конфликти
- Традиции в училищната общност, провокиращи и стимулиращи агресия и насилие
- Драстична промяна в ценностната система, при която стойности като солидарност, готовност за оказване на помощ или съчувствие са изтласкани на заден план.

II. ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА

1. Цели на стратегията и приоритети за развитие

Основна цел: Превенция на агресивното поведение при ученици, учители, служители и родители в ЦСОП и въвеждане и използване на нетрадиционни методи и похвати за ограничаване на агресивните прояви – в т.ч. тренинги, ролеви игри, извънкласни дейности по интереси, както на учителите, така и на децата и юношите.

Приоритети за развитие:

1) Осигуряване на обществена подкрепа в превенцията на агресивното поведение при учениците. В рамките на този приоритет са залегнати цели, насочени към подобряване прилагането в практиката на действащи нормативни документи – на местно и национално ниво, които кореспондират с конкретни мерки и дейности за подобряване на дисциплината в училищата, както и работа по превенция на агресивни прояви сред децата, учениците и юношите.

2) Подобряване на диалога между ученици, учители, служители и родители, както и обединяване на усилията им в превенцията на агресивни прояви - Този приоритет обединява цели, мерки и дейности, които ще способстват за повишаване на доверието на децата и учениците към техните възпитатели, учители и родители, изграждане на отношения на партньорство и взаимопомощ, и най-вече на взаимна нетърпимост към прояви на агресивно поведение;

Специфични цели:

Приоритет 1: Осигуряване на обществена подкрепа в превенцията на агресивното поведение на учениците.

1. Повишаване на ефективността на прилаганите санкциониращи мерки на местно ниво при прояви на агресивно поведение;
2. Повишаване на ролята на учениците при превенция на насилието и при вземане на решения за налагане на санкции за провинили се ученици.

Приоритет 2: Подобряване на диалога между ученици, учители, служители и родители и обединяване на усилията им в превенцията на агресивни прояви.

1. Изграждане на капацитет за превенция на агресивното поведение по отношение на наличният човешки ресурс.
2. Повишаване на квалификацията, знанията и уменията на учители и родители за справяне в ситуации на конфликт, породени от агресивно поведение.
3. Дейности по организиране и провеждане на обучения, тренинги, ролеви игри и прилагането на нестандартни похвати и форми на обучение, чрез емпатия и съпреживяване.
4. Организирането на съвместни мероприятия с участието на родители, ученици и учители, което ще подобри диалога и ще обедини усилията на всички заинтересовани страни в превенцията на агресията.

III. Описание на интервенциите

1. Мерки и дейност

1.1. Мерки на ниво паралелка/група:

- повишаване на познанията на учениците в сферата на гражданското образование,

- получаване на информация за норми, правила, модели на поведение и овладяване на умения да се разпознава агресията в различните ѝ проявления;

- създаване на условия за активно и равнопоставено участие на ученици и родители при изготвяне на вътрешните правила, регламентиращи живота в Центъра;

1.2. Мерки на ниво ЦСОП :

- обследване и анализ на нивото на агресията в Центъра;

- обучения и консултации - информирание и консултиране на родителите за особеностите в психо-физиологичното развитие на техните деца; обученията се правят по време на тематични родителски срещи; организиране на тренингови групи с ученици с установени агресивни прояви.

- подобряване на системата на дежурства и изготвяне на принципи за реагиране при конкретни ситуации на проява на агресия между учениците в училище;

1.3. Мерки на ниво родители:

- подобряване на комуникацията и взаимодействието с родителската общност;

- включване на външни експерти за оказване на съдействие при превенцията и ограничаването на агресията между учениците в ЦСОП;

**Заповед за сформиране на Училищен координационен съвет
за справяне с насилието**

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА „Св. Св. Кирил и Методий“

с.Кривня, общ.Провадия, обл.Варна, тел: 0878273413,
e-mail: info-400162@edu.mon.bg; csop_metodii@abv.bg

ЗАПОВЕД

№ РД 07-009/15.09.2023г.

На основание чл. 259, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование, раздел II, т. 2.1 от Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със заповед № РД 09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на образованието и т. 3 от Алгоритъма за неговото прилагане, във връзка с чл. 31, ал. 1, т. 2 от Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и Решение на ПС протокол № 08/ 05.09.2023 г

ОПРЕДЕЛЯМ:

Координационен съвет за противодействие на тормоза и насилието в ЦСОП „Св.св.Кирил и Методий“ с. Кривня в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Виолета Динкова – Психолог

ЧЛЕНОВЕ:

Младен Христов – учител

Метат Мехмедов – родител

Радостин Боев – възпитател

Училищният Координационен съвет планира, проследява и координира усилията на работещите в ЦСОП за справяне с насилието и тормоза, в съответствие с изискванията на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със заповед № РД 09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на образованието, и Алгоритъма за неговото прилагане.

Функции и делегирани отговорности на училищния Координационен съвет за противодействие на тормоза и насилието:

1. Съвместно с ръководството на ЦСОП създава организация за запознаване на педагогическите специалисти и останалите служители с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в училище. Подготвя необходимата информация в систематизиран и достъпен формат и съвместно с класните ръководители на паралелките организира запознаването на учениците и родителите с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в училище.

**Заповед за сформирание на Училищен координационен съвет
за справяне с насилието**

За всеки установен случай на насилие и тормоз задължително се уведомява директорът на ЦСОП „Св. св. Кирил и Методий“с. Кривня и председателят на училищния Координационен съвет.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на всички работещи в училището срещу подпис за сведение и изпълнение.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Ивелина Жечева – на длъжност зам. директор

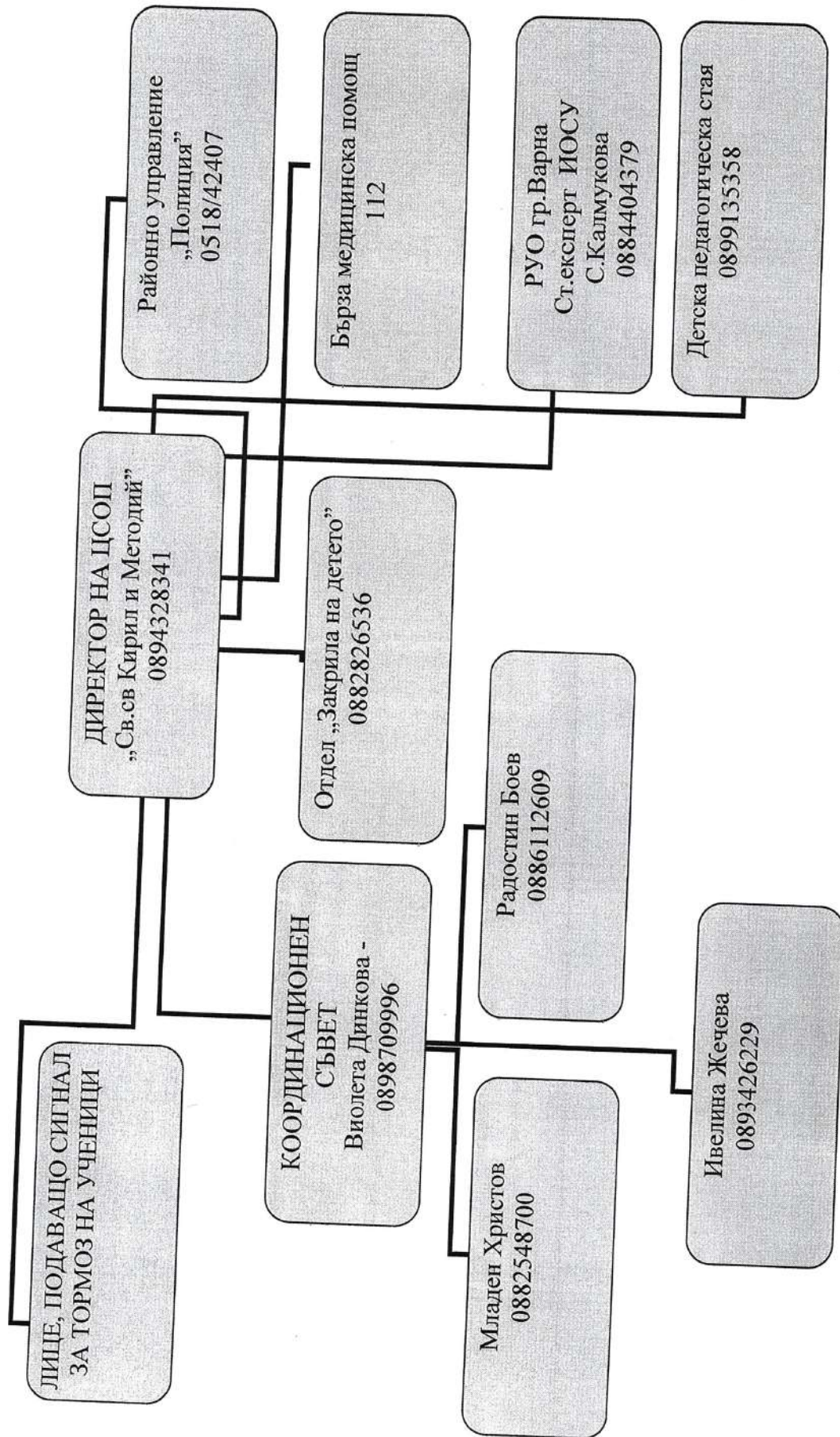
ДИРЕКТОР:

Ивелина Богданова

ЗАПОЗНАТИ СЪС ЗАПОВЕДТА:

№ по ред	Име и фамилия	Заемана длъжност	Подпис на лицето
1	Виолета Динкова	Клиничен психолог	
2	Младен Христов	Специален педагог	
3	Радостин Боев	Специален педагог	
4	Ивелина Жечева	Зам. директор	
5	Метат Мехмедов	Родител	

ПРАВИЛА

ЗА УВЕДОМЯВАНЕ И ДЕЙСТВИЯ НА РАБОТЕЩИТЕ В ЦСОП „СВ.СВ КИРИЛ И МЕТОДИЙ”, С.КРИВНЯ ПРИ СЪМНЕНИЕ ЗА НАСИЛИЕ ИЛИ ДРУГА РИСКОВА СИТУАЦИЯ

Ниво на тормоз	Отговор на училище	Отговорни лица
Ниско нарушение на правилата	Прекратяване – изтъкване на нарушеното правило – налагане на съответната последица	Учител, възпитател и класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз – възстановяване на щетата, среща с родителите, работа с педагогическия съветник , разговаря се с ИДПС и МКБППМН по местоживееене на ученика	Класен ръководител,
Сериозно - злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето на учениците	Насочване към МКБППМН,ИДПС и РУ „Полиция”,ОЗД и община Провадия по силата на Координационния механизъм; Протокол за тормоз – възстановяване на щетата; Среща с родителите	Координационен съвет и ЕППО

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА „Св. Св. Кирил и Методий“

с.Кривня, общ.Провадия, обл.Варна, тел. 0878273413,
e-mail: info-400162@edu.mon.bg; csop_metodii@abv.bg

Утвърждавам:
Ивелина Богданова /директор/

ГОДИШЕН ПЛАН

ЗА РАБОТА НА КОМИСИЯТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА
ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ
НА МАЛОЛЕТНИ И НЕПЪЛНОЛЕТНИ

за учебната 2023-2024 г.

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Комисията за превенция на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни в ЦСОП „Св.св Кирил и Методий“ с.Кривня,общ.Провадия работи съобразно спецификата на институцията.

Основна цел:

Да се намали броят на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, като се създаде превантивна среда, способстваща за това.

Във връзка с разширяването на формите за опазване здравето и сигурността на подрастващите, се налага предприемането на мерки за създаване на условия за ограничаване на факторите, способстващи извършването на престъпления и засилване на противодействието от страна на центъра.

Необходимо е да се определят приоритетите в училищната превенция за опазване здравето и сигурността на учениците. Да се очертаят начините, по които чрез партньорството ще се създадат условия за ограничаване на насилието, употребата на наркотици и агресията сред учениците, за постепенно подобряване на тяхната безопасност и култура на движение по пътищата и включването им в живота на обществото като пълноценни граждани.

Дейностите са ориентирани в следните **направления:**

- 1.Организационна, корекционно-възпитателна и методическа работа на ниво център.
- 2.Приобщаване на децата към основните ценности на гражданското общество.

3. Насърчаване на заетостта по интереси във времето, свободно от учебни занимания.
4. Ангажиране на родителската общност и гражданското общество.
5. Преодоляване на социалната изолация на деца със СОП.

Комисията за превенция на противообществените прояви се назначава със заповед на директора на центъра.

II. ДЕЙНОСТ

Комисията:

- Организира и координира превантивната дейност в центъра.
- Изследва учениците, които се нуждаят от помощ и взема мерки за тяхната защита и развитие.
- Разглежда противообществени прояви, извършени от учениците по сигнали и налага възпитателни мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
- Оказва помощ на родителите или лицата, които ги заместват по възпитанието на децата
- Съдейства на учениците, съобразявайки се с основните им битови, трудови и социални проблеми
- Анализира тенденциите на противообществените прояви на учениците и на рисковите фактори, които оказват влияние върху нейната динамика.

А/ Комисията проучва:

1. Причините за противообществените прояви на учениците от ЦСОП, „Св. св Кирил и Методий“ с. Кривня, общ. Провадия

2. Факторите, които застрашават сигурността на учениците.

3. Проблемите на учениците, живеещи в неблагоприятна среда:

- Семейства с родители, изтърпяващи присъда;
- Семейства с криминално проявени родители;
- Семейства с родители, които злоупотребяват с алкохол или наркотици;
- Семейства с психично болни родители;
- Семейства, в които се упражнява различен вид насилие;
- Семейства, в които децата не се отглеждат от родителите;

4. Причините за системно непосещение на училище и отпадане, причините за бягства от дома;

5. Случаите за различно по вид насилие срещу децата

6. Възможностите за включване на различни деца в определени дейности с превантивен характер;

Б/ Училищната комисия предлага на педагогическия съвет мерки за:

1. Ограничаване на противообществените прояви на учениците в зависимост от конкретното поведение на учениците и възможностите на училището;

2. Сигурността на учениците в центъра и района около него;

3. Решаване на проблемите на:

- живеещите в неблагоприятна среда деца;
- застрашените от отпадане ученици;

- децата, жертви на насилие;
- децата с проблеми в общуването и справяне с изискванията;

В/ Комисията уведомява:

- МКБППМН за противообществените прояви на учениците от центъра;
- Отделите за закрила на детето към дирекциите за социално подпомагане при получаване на информация за деца, подложени на различно по вид насилие или за родители и настойници, които трайно не полагат грижи при отглеждане на децата;
- Органите на полицията при наличие на данни за криминални деяния, извършени от ученици или за престъпни посегателства срещу деца;

Г/ Комисията подпомага:

- реализирането в центъра на дейности, свързани с превенцията на противообществените прояви;
- организиране на извънкласна и извънучилищна дейност;
- разработването на Правилника за дейността на центъра ;
- насочване на децата или семействата към психологично консултиране с психолога към центъра;

Намеса в живота на децата се допуска при спазването на следните **принципи**:

- Зачитане и уважение на личността на детето;
- Защита по най-добрия начин на интересите на детето;
- Зачитане правото му да бъде подготвено за самостоятелен живот в обществото и да бъде възпитано в дух на мир, достойнство, толерантност, свобода, равенство и солидарност;
- Пълноценно общуване, социализация, социална адаптация и интеграция, самоконтрол, грижа и отговорност за собствения живот и личностно израстване;
- Формиране на чувствителност към различията и нагласи за толерантно отношение и приемане на различията;
- Запознаване с модела на конструктивно поведение при конфликт. Формиране на умения за противопоставяне в конфликтна ситуация при общуване;
- Осигуряване правото на детето да изразява свободно собствените си възгледи по всички въпроси, отнасящи се до него;
- Осигуряване на детето жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие;
- Насърчаване редовното му присъствие в училище и намаляване процента на деца, напуснали центъра.

ЗАДАЧИ И ФОРМИ НА РАБОТА НА КЪЛТЪРНИ

1. Задачи:

- обхват на ученици с асоциални прояви;
- изясняване на причините, довели до извършване на противообществени прояви;
- организиране на превантивна работа с ученици и родители.

2. Форми на работа:

- провеждане на индивидуални разговори;
- провеждане на психологически изследвания;
- проучване на социални контакти;
- работа чрез методите на психодрамата.

Дейностите за реализиране на основните задачи са включени в плана за работа на комисията.

ПРОГРАМА

за ограничаване на рисковото поведение и резултатите от него

Основна цел: Ориентиране на ЦСОП към развитие на социалната компетентност на учениците за избягване на рисково поведение.

Очаквани резултате: Да се създаде ефективно действащ механизъм за работа с „деца в риск“.

Дейности за постигане на целите:

- Създаване и поддържане на база данни за децата с рисково поведение.
- Подсигуряване на постоянен достъп на тези деца до индивидуална помощ и консултации от страна на училищния психолог;
- Работа с родителите;
- Запознаване на родителите с Конвенция за правата на детето, приета от ОС на ООН на 20.11.1989 г. Ратифицирана с решение на ВНС от 11.04.1991 г. - ДВ, бр.32 от 23.04.1991 г. В сила от 3.07.1991 г.
- Активно работеща Комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни;
- Запознаване на комисията /педагозите работещи в ЦСОП с Помагалото по превенция на насилието в училищната мрежа изготвено от Държавна агенция за закрила на детето;
- Провеждане на часове с ръководителите на групи, психолог, инспектора от ДПС, относно рисковото поведение и превенция на насилието над деца.
- Раздаване на информационни материали и прожектиране на видеофилми по темата; Повишаване възможностите на Центъра за разрешаване на училищни проблеми, свързани с рисковото поведение на учениците се осъществява чрез работа в екип от специалисти – ръководство, педагогическия персонал и подкрепящи специалисти - логопед, психолог, мед. лице.

Този екип от специалисти работи по отношение на семейство и родители за изграждане на родителски умения и превенция на рисково поведение на децата.

Организираат се работни среќи меѓу възпитатели и ученици посещаващи полуинтернатни групи във връзка с агресията и насилието и възможност за осмисляне на свободното им време.

Изготвили:

Председател:

Виолета Динкова - психолог

Членове:

Р. Боев - учител

Младен Христов - спец. педагог